

INTERVJU SA VOTIM DEMIRIJEM

Prizren | Datum: 5. maj, 2017. godine

Trajanje: 40 minuta

Prisutni:

1. Votim Demiri (Intervjuisani)
2. Eremire Krasnići (Vodi intervju)
3. Donjeta Berisha (Kamera)

Simboli komentara u transkriptu neverbalne komunikacije:

() – emocionalna komunikacija

{ } – intervjuisani objašnjava gestovima

Ostali simboli u transkriptu:

[] – dodatak tekstu da bi se bolje razumeo

Fusnote su redaktorski dodaci koje daju više informacija o mestima, imenima ili o izrazima.

Prvi Deo

Eremire Krasnići: Da li bi mogli da se predstavljate, i ujedno dali bi mogli da nam pričate o istoriji vaše porodice i o vašem životu u Prizrenu?

Votim Demiri: Da, ja se zovem Votim Demiri. Star 72 godina. Školovan u Beogradu. Ja sam sa profesijom tehnološki inženjer. Posle, mojih studiranja, ja sam radio u Prizren, i zauvek živeli smo u Prizrenu. Posle, vremenom ja sam postao direktor jedne velike fabrike u našem gradu. Zatim posle nekoliko godina mene su me poslali u Prištini. I postavili mene kao član tadašnje vlade i oni su me angažovali oko ekonomskih odnosa sa inostranstvom. Posle dve godine, poslali me u Francuskoj, kao Predsednik Privredne Komore za bivšu Jugoslaviju gde sam radio četiri godine, i kada sam se ja vratio, otišao sam u penziji.

Ali život u Prizrenu se razlikuje od drugih rejona u Kosovo. Ovo je moje lično mišljenje, ali ništa nije utvrđeno da sam Prizren ima jedan stepen veće tolerancije, dobrog sporazuma između ljudima, drugih etniciteta, drugih vera.... Tako da, posle '99. kada jevrejski komuniteti Prištine je bio počeo da se rasturi i da ide u Izrael... samo jevreji koji su živeli u Prizren, ostali smo u Prizren.

Eremire Krasnići: Da li bi mogli da se vratimo u na ranije doba? Malo da se vratim u vaše rano detinjstvo, da nam kažete nešto za život u Prizrenu posle Drugog Svetskog Rata?

Votim Demiri: Posle Drugog Svetskog Rata mi smo živeli u jednoj sekularnoj državi i sada mi smo sekularna država, ali naje veći deo ljudi su bili ateisti. Koliko ja znam o religiji? To znam samo od moje majke u kući. Kada su bili jevrejski praznici, moja majka nam pričala, pripremila sve što je trebalo da se sprema za, ali u okviru porodice, recimo, kada smo imali praznik *pasovera*¹, moja majka je spremila uvek kokošku sa pirinčem ona mene uvek bih mene dala jedan kokošnji batak, ali kada je bio praznik *pasover* ona bi mi dala samo krila jer prema jevrejskog zakona, da se daje krila detetu, oni treba da nauče da lete. Ja sam se žalio: "Ah bre mama ovako... ne može?" Tako reći.

¹ Jevreski: *Pesah, passover*, je značajan praznik jevreja. Jevreji slave *passover* zato što beležavaju dan kada mole Boga da se oslobadaju od robovanja stareg Egipta. Praznikom podsećaju pripovedanje ekzoda tako kako je pokazano u Jevrejskoj u Bibliji.

Vi znate ono voće tako zvano nektarina, nari? Ono voće ima 653 zrna. Pa za, svako zrno ima upustvo prema jevrejske religije, šta treba da se radi. Tako da ovo je jedna religija, da ne bih rekao da je teška, ali problem je na tome da ne možeš da ideš u jevreje pa ne možeš ni da izlaziš iz ove religije. Ovde odlučuje de-n-ka [genetski kod], krv. Tokom života možeš da si pasivni, da se ne baviš ovim stvarima, ali da izlaziš ne možeš od nje, nema načina da se izlazi, ne možeš.

I kakav je mogo da bude život ovde kada se zna da nad 95 od sto ljudi su muslimani. Postoje i drugih religija, ortodoksi, srbi, hrišćani, katolici, protestanti, u zadnje vreme je postala, ali što je u Prizrenu interesantno, to jest da nikada nije bilo ni jedan verski problem, to nije postajalo do sada odnosno do današnjeg dana. Na kraju krajeva ovo su verline Albanskog naroda. Sam Albanski narodunutar sebe ima tri vere, ali samo jednu naciju. Bilo je jedan tih život, normalan, ali u današnjim danima nekoliko stvari su se menjale. Mislim da još bolje se može, ali sve može da se prevaziđe ova situacija ekstremista...ali mislim da u Kosovo ne mogu imati jake žile da.... Jer naša generacija, i ženske i muškarci, su obukli [u] farmerice jesu, jesu, jesu drugačije vaspitani na jedan drugi način.

Eremire Krasnići: Da li je bilo drugih jevrejskih porodica u Prizren?

Votim Demiri: Da (kašla se).

Eremire Krasnići: Kakve odnose ste imali, i kako ste mogli da se identifikujete jedan sa drugim?

Votim Demiri: Moja mama je ostala u Prizren i još jedna žena koja je udata za jednog Albanca iz Prizrena su ovde. I od ove dve žene su stvorene danas... danas ih imamo 16 porodice (kašle), u Prizren. Za lošu sreću...

Eremire Krasnići: 16 člana ili 16 porodice?

Votim Demiri: 16 porodice, tu računam porodice, kada je samo muž i žena i deca koliko ih imaju. Ali, za zlu sreću jevreji koji su živeli u Vučitrn, u Novobrd, u Prištini više ne postoje, nema više njih. U stvari. Koja je perspektiva života ovde? Ma ja mislim kada se izgradi jedan skularan sistem laika ima mesto za svih ovde. Ja sam ubedjen. Ali je bilo moguće ranije da se rodi, jedan, jedan, jedan, čovek, dete Prizrenu i da ne poznaje praktično tri jezika. Prizren ima tu osobinu: Albanski, Srbski – bošnjački ikako očeš, i staro turski jezik. Rekli su u Prizren: “U današnjem danu ulaziš u radnji i ne razumeš koji jezik govori on”. Ali kada ljudi govore tri jezika onda komunicirati je lako.

Eremire Krasnići: Kojim jezikom ste govorili vi u vašu porodicu?

Votim Demiri: {On steže obrve na znak da nije čuo pitanje}

Eremire Krasnići: Koji jezik ste upotrebljavali vi u vašoj porodici?

Votim Demiri: Aha... mi oca Albanca smo imali i on je bio partizan, on je ratovao. Oženio se sa majkom. Govorili smo Albanski i staro turski jezik smo govorili. Ali nije bilo neki poseban razlog što smo govorili ovako. Komunicirali som jako lako. Ministar Stranih Poslova Kosova, gospodin Enver Hodzaj, bio na slavu Dana Turske, i on izadje i kaže ono što sam ja misleo uvek shka, praktično: "Vi u Prizrenu počnete konverzaciju [razgovor] na jednom jeziku i završavate konverzaciju na drugom jeziku". Navikli smo tako.

Ali, jevrejski komunitet u regijonu, mi imamo redovno kontaktiranje. I jevrejske organizacije u svetu su nas priznali kao jevrejski komunitet Kosova, da smo učlanjeni, tako reći, postoji Evropski Parlament Jevreja. I održani su sastanci, kao prvo je bio u Briselu u institucijama Evropskog Parlamenta, održali smo. I govorili su nama svi ovi koji su po televizijama kao sada kada javljaju od tuda, Ulrike Lunachek, i.... Drugu sednicu smo imali u Beč, jer centar jevreja je bio Beč Vjenës i u se nalazi jedan muze, i tu je bila održana. Došli su da nam drže govor, bili su iz Parlamenta, članovi sa Francuskog Parlamenta.

Prije jednoga meseca imali smo sastanak u Nemačku u Bundestag, u Parlamentu Nemačke, gde je za nas govorila desna ruka Angela Merkelia, Petra Pauzov. Tako da jesmo mi angažovani u ovim događajima [kako teku], i imamo mi naše razgovore...

Eremire Krasnići: Da li vi možete da nam kažete o istoriji vaše majke? Privatno kada smo govorili nama je bilo dosta zvučilo interesantno, kada se ona otišla i pripojila se u partizane. Pa i celu istoriju...

Votim Demiri: Da...

Eremire Krasnići: ... o njoj sve što se desilo, i kako se završilo ?

Votim Demiri: Pa, naje veći komunitet jevreja bio je u Prištini, i moja majka je rođena u nona ime u Prištini. Do godine '4... ili 1943. godine, dok je bilo Kosovo pod okupacijom Italije i druge Albanska regije albanaca. Jevreji u ovim krajevima nisu imali onu finalnu soluciju Hitlera, nije otišlo do kraja. Ali posle kapitulacije Italije, Nemci su se vratili u Kosovo i tada je počelo deportiranje jevreja. Ali, ironija života ili istorije... ja sam bio zainteresovan da znam o babi i dedi, o ujacima, šta se desilo da li su umreli, kako su umreli, kada su umreli.

I ironija života, kada sam napisao jedno pismo, u Memorijalnom centru Holokausta u Bergenbergu u Nemačkoj, oni su mi poslali tačan spisak. Nemci su uvek bili pedantni. Sa datum deporta, rođenja, deportacije, smrti, i sve o svemu sada imam. Posle toga...

Eremire Krasnići: Da li vi možete malo detaljnije, ko je završio u koncentracijonom kampu ?

Votim Demiri: Deda, Hajemi, pra baba, baba i ujak naje stariji. Dve tetke mladje, ovde su u slici {pokazuje sliku postavljenu u zid}, oni su bili mladi, mali ali su bili deportovani '43. godine. I Drugi

svetski rat brzo se završio, nisu stigli na red praktički. Moja majka '41-ve godine otišla u partizane, ona je imala samo 18 godina, ona se borila protiv fašizma. Ova stvar nema veze sa sistemom koji se izgradio u Kosovo i u bivšoj -Jugoslaviji. Nije bilo vezano sa komunizmom, recimo, nego ono za spašavanje života.

Kada se završio rat, pošto je odlučila da se udaje za mog oca, a on prizrenac, onda odlučili da žive i ostanu ovde. Zatim moje tetke koje su bile mlađe, bile su organizovane sa jevrejima da idu '48-me u Izrael, one su otišle tamo. Sada imaju svoje porodice tamo. I danas su žive, tako reći, životare. Moja majka celog svog života, osim za vreme kada je bila u Prištini i za vreme rata drugi deo života ona je provela u Prizren. Ovde je živela. Govorila je šest jezika. Bila je takav tip. Što se škole tiče ona je imala samo maturu, ali imala je afinitet za jezike i jako brzo je mogla da nauči jezike i to: Turski, Albanski, Francuski, Španski, normalno italijanski i sve ovako.... Mi dok smo živeli pored nje, slušamo i vidimo počeli smo učiti polako, hajde...

Eremire Krasnići: Koliko je vas bilo dece ? Mislim koliko braće, sestara ste imali ?

Votim Demiri: Jednu setru imam, ona se udala u Crnu Goru. Živi u Bar već 40 godina. I jednoga brata koga imam, on mi je tu komšija. On je lekar, internista. Znači jednog brata i jednu sestru. Ali u momentu kada su odlučili da idu u Izrael, bili smo rođeni ja i sestra. Moja majka nije htela da se podlaže rizika, sada sa decom da ide, i ostala je ovde i nija pogrešila na kraju krajeva. Mi se osećamo na samo sebe da smo prizrenici, autoktoni, meštani, od uvek... i u ovoj mahali uvek smo .

Drugi Deo

Votim Demiri: Eh, šta mogu da vam kažem drugo ...

Eremire Krasnići: Kako je vaša majka vama hranila vaš osećaj taj osećaj formiranja jevrejskog identiteta? Da li možete da nama kažete? Jevrejski identitet, da li je radila na takvo obrazovanje i na koji način je uticala ? Mislim na sve ove slike kako je prezent ...

Votim Demiri: Da...

Eremire Krasnići: ...prezantirala je ona? Koji su bili ovi ljudi, šta su predstavljali za vas?

Votim Demiri: Ovo je, ovo je teško pitanje. Ali kada smo uvek hteli da falimo jevreje mi uvek smo pokazali ove parametre kao dokaz koji dokazuje činjenice. U materijalnom svetu, tačna, i zadnja formula Einsteina, još uvek važi. Do danas, a za sutra ne znam šta može biti.... Ali u ne-materijalnom svetu, ne može da bude bolja dela Sigmund Frojda, jer ona je osnova svih duhovnih nauka, spiritualnih. Zatim, kada oćemo da se pohvaljimo, a u stvari jesu, pogotovo polovina nobelista su jevreji. Ovako čovek kada pomisli dali je komisija koja deli nagrade, ili su sami takvi jevreji? Tako da

možemo reći, zar nije ovo istina bože moj.

Ali, ima jednu drugu logiku, ali logika koja vodi prema adaptiranju situacije, i uvek su primili životni sistem, tamo gde žive. Realno govoriti, ja poznajem svakog jevreja ovog regiona i razgovaramo o... jevrejima koji su u Bosnji sefardici [*sephardic*] kao mi su, i više težu ka Bosne, jevreji sa Hrvatske za Hrvatsku, jevreji Srbske za Srbiju. I mi koji smo u Kosovo, kao prvo mi smo kosovci. Ova pojava je na neki način, kako da kažem, je na neki način *denominator komen*², na neki...

Eremire Krasnići: Zajednička?

Votim Demiri:... pa zajedničko. Ali, ima neke teme gde sekjjevreji ujedine, problem je anti-semitizam, problem kretanja sveta, šta da se radi, dešava se za to što su podeljeni po... i.... Mislom, čini mi se da 2020, zatim radise na ovom pravcu, tako da svi jevreji u svakoj tački sveta ima da kažu za sebe da, da su izraeliti, jer na ovom momentu i sama jevrejska religija se suočava problem sa jednim fluidnom indentetom, nije ono pravo. Ali, kako ima da teku stvari tek ima da vidimo kuda ima da idu, ali do današnjeg dana jevrejska diaspora je veća od Izraelskih jevreja. Da zatim, kaže se, da posle 2020., ova stvar najvećeg komuniteta jevreja ima da bude u Izraelu. Tako se govori.

Eremire Krasnići: A da li je bilo problema sa anti-semitizmom na ovom rejonu? Da li ste vi doživeli tako nešto?

Votim Demiri: Da, ima jedna, ima jedna jevrejska kniževnica koja, An Harendt [Hannah Arendt], koja kaže: "Anti-semitizam ne postoji samo u mesec". Ali, nije ovo novi problem, jevreji znaju kako da se suoče sa ovim problemima, ali život u Prizrenu, ima naj manje, moždam. Slobodno izlazimo, nikad nikakvih problema jel? Sigurno vi ste čuli o Robin Huda? Da njemački Robin Hudi, na neki način Robin Hudom se zove Till Eulenspiegel i šta je uradio? On je otišao od sela do sela sa jednim konopcem, i sa jednim štapom koji je pomagao njemu na balansiranje i hodao je ecke, i deca su gledali. Ja samo gledam, i vidim kao Till Eulenspiegel, i balansirao je dok nije izgubila na karakter, bez udaljenja od sebe, ali potrebno je znati, treba znati.

Prvi moj komšijan je "Dervišovo Teće", muzeumi [i popravlja] dzamiju... na ovoj strani kuda ste vi prolazili tu je naje veća škola pravoslavnihi srba "Bogoslovi", naje veća u Srbiji. I ponovo dzamija, ponovo crkve, ponovo i druge. Sa svima smo u razgovoru, mi se mešamo, pa sa njima pravimo muhabet... ali nama tako život diktira, da mi treba da obavljamo razgovore sa ljudima. Potreban je razgovor. Niko ne može da izvrši izmena, ni Sveta jevrejska knjiga ne može da menja svetu knjigu muslimana, pa ni sveta knjiga muslimana, ne može izmeniti Biblu. Ovo ovako stoji.

Osim toga, ima jedan milijon putanja na koja treba da se odgovara, ne samo mi, nego svaki. Prije, skoro prije mesec dana stigao je jedan Kardinal iz Vatikana u Prištini. Ja sam razgovorio sa njim. On mene reče: "Da li znate da tri religije ima u celom svetu?" Mi odmah pomislamo; muslimanizam, kristianizam, i jevreizam. "Ne", kaže: "jedna je 'Shinto', Japanci i ovo koje imaju, a druga je 'Hindu,

² Engleski: *common denominator*, zajedničko rešavanje.

Višna', i treće su 'Religije Abrahama'''. Kada ovo kaže jedan, jedan Kardinal Vatikana, ovo, da istina je istina.

Jevreji su oni koji jedu svinsko meso, oni se synete, ovo, ovo, ovo... muslimani takodje. Realno govoriti, Jezus je bio jedan jevrenin i taj koji je formirao veru kristianizma, ali on je sveto i za muslimane. Teško je svatiti ove stvari, ali stvarnost je ovo realnost je ove vrste.

Eremire Krasnići: A da li bi mogli da nam kažete nešto od toga kako je pričala vaša majka, nešto o jevrejskom komunitetu u Prištini? Kako je bilo organizovano, gde su se vaspitali, gde su živeli? Da li možete nešto od ovakvih informacija.

Votim Demiri: Pa moja majka, dok je napunila moja majka 18 godine, ona je bila u jevrejskoj školi i u gimnaziju je bila. Imala je jed... imala je jedan život, jedan period u Prištini, kako je ona pričala, normalan, jedan normalan život dop očetka Drugog Svetskoga Rata. Posle toga njoj i svima stvari su se poremetile.

Eremire Krasnići: I kako su bili organizovani? Otišli su imali su njihove škole, škole jej da?

Votim Demiri: U opštini [*municipality* – opština], skupštini znači, svoje radnje, kuće... bilo je organizovanje ali...

Eremire Krasnići: Na kojim strana grada su živeli?

Votim Demiri: {stegne obrva u naku da nije čuo pitanje}

Erëmirë Krasniqi: Na kojem delu grada su živeli jevreji?

Votim Demiri: Kojem delu? Pozorište gde je! Onaj put pozadi Pozorišta. Onaj deo pozadi Parlamenta, tamo je jedna čevapdzinica "Sarajeva" mislim da se zove, cela ta uličica tamo su, svi jevreji. Prekoputa "Swiss Diamond Hotela" ima neke kuće jevreja koje još danas imaju unutar kuće znaci, Davidove znaci, i dan danas. Otišao sam da ih vidim. Jest imali su jedan normalan život, tako reći. Ali svet, svet je prošao preko teških sfida koja su poremetili život, taj red i mir. Ali moja majka osetila sebe kao i drugi u Prizren koji su ostali, njima je dobro došlo što su ostali u Prizren i dan danas, mi kao njihova deca isto nastavljamo.

Eremire Krasnići: Kako ste vi podigli vašu decu?

Votim Demiri: Moja deca... jedna mi ćerka otišla u Izrael. I zaposlila se Aerodromu u Telaviva. Starija mi ćerka je otišla u New York i ona radi kao zvaničnik Kosovskog Konzulata u New York. Ima dve ćerke, one su ovde sa nama. I sin je oženjen i zaposlen u banci. I on ima jednu ćerku. Život ide polako, pa da vidimo. Da vidimo kako, šta možemo da radimo.

Eremire Krasnići: Da li imate koju porodičnu priču koju bi voleli da nam ispričate? Onu ... naje, naje interesantniju za vas za koju vi mislite da je maloviše karakteristična. Ja mislim, nešto vezano sa ovim slikama, nešto koje vas seća i pod seća, koje mi ne bih znali da vas podsećamo... da vas podsećamo jednog događaja na kojem ste vi učestvovali i...

Votim Demiri: Tako reći, {pokazuje jednu od obešenih slika} žene koje su živele u onaj jetu period, prije Drugog Svetskog Rata, imali su nošnju istu kao svaka Kosovska žena skoro isto, tamo vidite, vidite kako, kakva je njihova nošnja.... Ali, religija kao religija je pitanje i opredeljenje svoga srca prema tome i priznanje istih pravila. Ono ne znači sada, kada izlaziš na sokaku nema potrebe da menjaš odeću i da izgledaš drugačije. Potrebno je da se priznaje život sa komšijom, sa ljudima u gradu i...

Eremire Krasnići: Jeste vi rekli, ili menise činilo da se vi sećate kada je pao i Sinagoga drugi?

Votim Demiri: Da sećam se. Ja sam tada imao 17 godine. Bilo je to za vreme socializma ovde. Moja majka i tetka su plakale. Nisam svatio baš ono, pravu situaciju i baš šta se desilo, ali sećam se toga. Ja sam imao 17 godine, tada. Ali dok smo živeli u jednom laično sistemu, znam da nije bilo nešto, prema meni, dramatično. Nama su razrešili Sinagoga, ja tada nisam mogao da svatim, šta u to vreme.

Eremire Krasnići: A da li znate da li je bilo suprostavljanja od strane komuniteta?

Votim Demiri: Da, sigurno imalo je ali tadašnji sistem nije slušao, nije hteo da čuo.... Bilo je dzamija koja su se pretvorile u magazine [magacin], crkve isto tako... jedan Sinagoga više, plus, ne... bilo je jedan drugi sistem, drugi. Ali sada, sada nekako ponovo se vratilo pitanje religije ali mi svi se zalažemo da imamo jedno, jedna crvena linija da se vidi dokle je religija, i šta i posle laična država. Ovo ima veliku značajnost. Svaki može u svojoj kući da drži svoju religiju, ali, kada se izlazi na ulicu nemaš pravo ti da polažeš tvoja mišljenja oko religije drugima. Treba prihvatiti čoveka kao čoveka. Nema drugi izlaz.

Eremire Krasnići: A dali znate dokle je bilo u pravoj funkciji Bokserski Klub? Mislim u funkciji za komuniteti? Kod ove slike ovde?

Votim Demiri: {pokaže jednim prstem u pravac jedne slike } Da, ona...

Eremire Krasnići: Dokle je radila?

Votim Demiri:...no je snimljeno 1929. godine, od tada je snimljeno. I do početka Drugog Svetskog Rata je postajalo.

Eremire Krasnići: I posle toga je transformirana, jel da?

Votim Demiri: Da. Zatim stigao je drugi sistem i onu zgradu su dali Bokserskom Klubu, tako reći. Ali

sada ovaj sistem, ovaj politički establišment Kosova, ja sada sam u razgovorima sa svima i sa onima u Parlamentu, Predsednika e... pa mislim da su preuzeli nadoknadu i zbog njih, odlučili su da u Prizrenu da nam daju neku zgradu 99 godine, tako da mi kada imamo goste ili neki praznik.... Nisam pristao ja da bude religiozna konotacija iste zgrade, ali da se napravi jedna vrsta muzeja preko kojeg ima da se pokaže približno o dobrim odnosima Albanaca i Jevreja. Ovako je primljeno ovo. Nalazimo se u fazi kada treba da uradimo ovo.

Nekoliko međunarodnih konferencija mi smo održali, evo ovde [pokaže na slici] došli su i iz neki drugih mesta, došli su i jevreji, i.... Cilj je na tome da se kaže da albanci su bili dobri prema jevrejima, nijedna država u Evropi ne može da se pohvali kako je kod njih porastao broj jevreja tokom Holokausta, kao što su albanci koji mogu da kažu punim ustim. Ovo je stvarnost, realno rečeno.

Eremire Krasnići: Koji su vaši odnosi sa organizacijama koja obavljaju poslove oko podacima o albancima koji su spasili jevreje tokom Drugog Svetskog Rata? Ja mislim da ih ima nekoliko organizacija...

Votim Demiri: Da postoje organizacije, govorim sa nekima, kažu da naje jača od njih je ona *JDC Jewish Distribution Committee* u New York. Oni imaju kao nasledstvo i o nasledstvu pa za to smo u razgovorima. Ima, ima, imaju različite organizacije. Mi smo postali i članovi Evropskog Parlamenta za Jevreje, i *World Jewish Congress* [Svetski Kongres Jevreja], i imamo Evro Azisku organizaciju, ona žuta tamo {pokazuje rukom sliku} tako da... nas su primili, i sad smo u razgovorima, i kada se pojavi neki problem mi zajedno gledamo, rešavamo.

Ali, svaki razgovor je u formi spiritualizm, ne da se vidi sa.... Ni jedna vrata nismo dotakli, nismo kucali kako bih se reklo, da kažemo treba ovako, trebaju pare, tamo. Nikada. Eh sada za izgradnju ove zgrade koju su nama dali sada rekao sam Kadri Veselia, da li treba da se spominje: "Ako ste odlučili da nam je date onda sredite je kako treba". Nema ni vrata, ni prozore, ni...: "Sredite vi i mi ima da ulazimo u njoj". Ali oni sami ima da urade.

Eremire Krasnići: A koliki je broj vašega komuniteta danas? Koliko...

Votim Demiri: Momentalno ima nas 56.

Eremire Krasnići: Kako ste vi identifikovali?

Votim Demiri: [steže obrve u znaku da nije čuo pitanje]

Eremire Krasnići: Kako ste identifikovali? Kako ste se našli?

Votim Demiri: 56 ljudi ima. Imaju, mi imamo redovno one naše slave u subotu, *Shabatit*³. Pa mi tamo

³Jevrejski: *Shabbat*, je jedan jevrejski praznik, to je sedmi dan nedelje, dan odmora. Na ovom danu jevrejska religija sećaju se na stvorenje prema bibliji kako za nebo i za zemlju.

imamo nekoliko pravila, normi. Ako nema jedanest muškaraca, ne možeš da uradiš. Ali mi imamo prema tome, mi imamo praznik *Shabati* i uradimo. Kada stižu praznici jevreja i ono isto obeležavamo. Ali sada one druge praznike obeležavamo po restorante...

Eremire Krasnići: Ok.

Votim Demiri:... mi se pokupimo i idemo po restoranima. Dobro je, dobro je. Ne znam koliko sam mogao da govorim ali ova je situacija.

Eremire Krasnići: Ne znam šta misle ostali, članovi jevrejskog komuniteta? Da li su svi sa perioda prije drugog svetskog rata ili su došli ko prije ko kasnije jel da, ili? Ja mislim od toga koje znate pošto vi se sastajete u tim vaši održanim sastancima ?

Votim Demiri: Mislim da situacija za jevreje je bolja sada nego ranije. Mislim da je bolje sada jer, i Zakon o Religiji u Kosovo, je jedan deo lične ljudske slobode. I kada postoji zakon, onda postoji jedna sloboda koju ne sprečava. Ali, život ide dalje. I gledamo ponovo šta će se desiti u nastavku (nasmeje se).

Eremire Krasnići: Ok. Puno vam hvala!